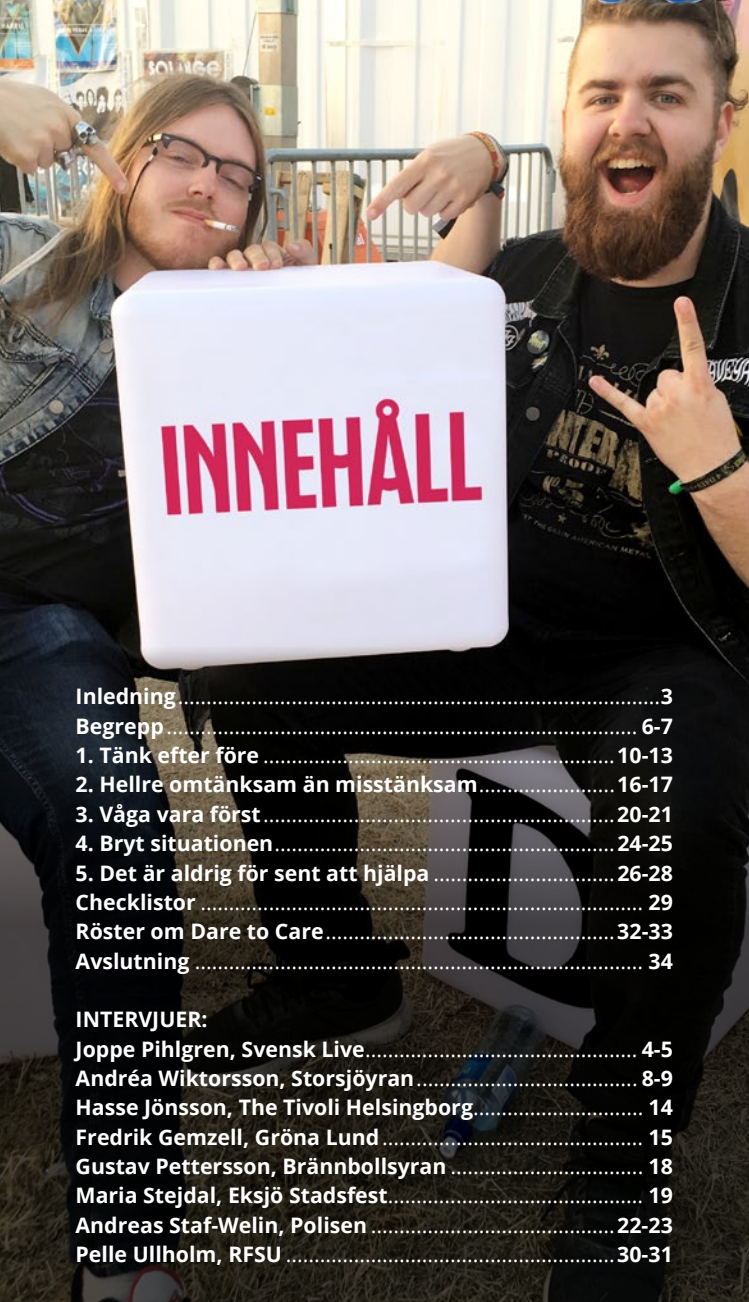

DARE TO CARE HANDBOK

Inledning	3
Begrepp	6-7
1. Tänk efter före	10-13
2. Hellre omtänksam än misstänksam	16-17
3. Våga vara först	20-21
4. Bryt situationen	24-25
5. Det är aldrig för sent att hjälpa	26-28
Checklistor	29
Röster om Dare to Care	32-33
Avslutning	34

INTERVJUER:

Joppe Pihlgren, Svensk Live	4-5
Andréa Wiktorsson, Storsjöyran	8-9
Hasse Jönsson, The Tivoli Helsingborg	14
Fredrik Gemzell, Gröna Lund	15
Gustav Pettersson, Brännbollsyran	18
Maria Stejdal, Eksjö Stadsfest	19
Andreas Staf-Welin, Polisen	22-23
Pelle Ullholm, RFSU	30-31

Innehållet i handboken bygger på den samlade erfarenheten och kunskapen hos RFSU - Riksförbundet för sexuell upplysning, Polisen och de arrangörer som varit del av Dare to Care-satsningen så här långt. Projektet drivs idag av Svensk Live i samarbete med RFSU. Under 2019-2021 har satsningen finansiering av Svenska Postkodstiftelsen.

Tack till Hanna Rothelius och Annelie Lanner för sammanställning av innehåll, Nestorville för grafisk formgivning och Printson för tryck. Projektledare: Sofie Sillrén.

OM DARE TO CARE OCH VÅR UTGÅNGSPUNKT

Dare to care är en satsning mot övergrepp och för ömsesidighet i alla sexuella möten. Vi vill bygga vidare och stärka den positiva publikkultur som finns i livemusikvärlden och använder därför festivaler och andra livemusikarenor som plattform för att nå ut.

Dare to Care arbetar både förebyggande och främjande. Förebyggande av sexualbrott genom att utbilda arrangörer och vidareutveckla säkerhetsarbetet på plats. Främjande av ömsesidighet genom att träffa besökare och prata om gränser, samtycke och hur de själva kan agera om de ser något som ser ut att gå fel. På så vis vill vi påverka normer och värderingar även utanför livemusikvärlden.

Sommaren 2019 samarbetade Dare to Care med festivalerna Brännbollsyran, Lollapalooza, Storsjöyran, Way Out West och Eksjö Stadsfest. Hos samtliga festivaler genomgick personal och ledningsgrupp utbildningar och våra volontärer hade uppskattningsvis 17 000 samtal med besökare.

Initiativet är en vidareutveckling av Trygga Säkra Evenemang, en samverkansmodell med syfte att stärka samarbetet mellan arrangörer och myndigheter. För detta samarbete har Svensk Live, Polisen, RFSU och Länsstyrelsen i Stockholm tillsammans tilldelats första pris i den svenska brottsförebyggande deltävlingen till European Crime Prevention Award.

”Den bästa festen ska vara både galen och trygg!”

Det mest spännande med den här satsningen är att det handlar om förebyggande arbete istället för ta folk i örat för att de har gjort fel. Det är ett bredare, mer långsiktigt perspektiv eftersom trygghet och säkerhet inte enbart sköts av folk i uniform. Ansvaret ligger även på de som jobbar på festivalen - både arrangörer och ölförsäljare - och även publiken. Dare to Care har flyttat fokus från bevakning till omtanke, nu hjälps vi åt för att ta hand om varandra.

Problemet med sexualbrott är inte större på konserter än på andra platser i samhället. Men det är inget skäl att inte göra något åt det! Jag tror att arrangörer för första gången, på riktigt, tagit tillvara på möjligheten att vara förebilder. Besökaren blir sedan den som tar med sig budskapet till plugget eller till arbetsplatsen och har fått förutsättningar för att säga ifrån i ett annat sammanhang.

En förutsättning för att Dare to Care varit framgångsrikt är det genuina intresset för frågan från arrangörers håll, man vill se ett samhälle utan ofredanden och sexualbrott. Kampanjen har drivits framåt av att de förstått vilken roll de själva har att påverka. Arrangörer vill vara del av en upplevelse och skapa den bästa festen. Och den bästa festen ska vara både galen och trygg!

Joppe Pihlgren
Svensk Live

BEGREPP

Det är inte arrangörens ansvar att veta vad en brottslig situation ska definieras som. Detsamma gäller den som blivit utsatt. Men det kan vara bra att känna till vilka handlingar som rubriceras under samlingsnamnet sexualbrott.

SEXUELLT OFREDANDE

Exempel på sexuella ofredanden kan vara att blotta sig, tafs, skicka bilder med sexuellt innehåll eller andra liknande handlingar som väcker anstöt och kränker någons sexuella integritet. Att förmå en person att medverka i en sexuell handling, utöver sexuellt tvång eller våldtäkt, är också ett sexuellt ofredande. För sexuellt ofredande är straffet böter eller fängelse upp till två år.

SEXUELLT ÖVERGREPP

Ett sexuellt övergrepp är att utsätta någon för en sexuell handling, som inte är jämförbart med ett samlag, mot personens vilja. Det kan till exempel vara att ta på någons kropp på ett kränkande sätt. Straffet för sexuella övergrepp är i Sverige fängelse i upp till två år. Men om brottet anses grovt därför att offret utsatts för allvarligt våld eller att gärningspersonen på annat sätt visat särskild hänsynslöshet, kan fängelse i upptill sex år dömas ut.

VÅLDTÄKT

Den som genomför ett samlag eller samlagsliknande handling mot en person som inte gett sitt samtycke till att delta frivilligt begår en våldtäkt. Frivilligheten ska ha kommit i uttryck i ord, handling eller på annat sätt. En person kan aldrig anses deltagit frivilligt om det försigkommit våld eller hot om våld eller annan brottslig gärning.

Ett vanligt missförstånd är att en våldtäkt alltid sker genom penetrering av en penis. Men så behöver det inte gå till, att till exempel föra in sina fingrar i någons kön utan personens medgivande definieras även det som en våldtäkt. Straffet för våldtäkt är fängelse i två till sex år, eller upp till tio år om brottet bedöms som grovt.

Sedan 2018 kan du även dömas för oaktsam våldtäkt och oaktsamt sexuellt övergrepp. Detta innebär att du genomfört ett samlag eller sexuell handling mot någon utan att tillräckligt noga försäkrat dig om att personen vill. Straffet är i bägge fall fängelse i högst fyra år.

Om den som utsätts är i en särskilt utsatt position

Svensk lag tar extra hänsyn till om den som utsätts för sexualbrott är barn. Därför finns det utöver övergrepp, ofredanden och våldtäkt en rad andra brottsrubriceringar med syfte att skydda minderåriga. Att till exempel övertala ett barn att skicka nakenbilder på sig själv kallas utnyttjande av barn för sexuell posering och kan ge fängelse i upp till två år. Detsamma gäller att stämma träff med ett barn i sexuellt syfte, även om träffen inte blir av. Att förmå någon under 18 år att i utbyte mot pengar eller annan ersättning utföra en sexuell handling ger fängelse i högst fyra år.

Sexualbrottslagstiftningen berör också handlingar där vuxna personer exploateras sexuellt. Att sälja sex är inte olagligt i Sverige, däremot att köpa. Det beror på att vad som anses brottsligt är utnyttjande av en person i ekonomiskt utsatt situation - inte den sexuella handlingen i sig. Straffet för köp av sexuella tjänster är böter eller fängelse i högst ett år. Att tvinga någon att sälja sex, det som kallas koppleri, ger fängelse i högst fyra år.

”Styrkan ligger i att vända på perspektivet”

Idén till Dare to Care kom i en tid då det pågick en mediadebatt kring sexualbrott där livemusikvärlden, och musikfestivaler i synnerhet, utmålades som stora problemområden.

På den här tiden upplevde jag att många i vår bransch intog en försvarsställning när dessa frågor kom på tal - problemet med sexualbrott är ju faktiskt inte värre i livemusikvärlden än i övriga samhället.

Men det geniala med Dare to Care är att kampanjen vänder på perspektivet: istället för att rikta anklagelser mot arrangörer uppmanas de använda sina plattformar till att påverka och bidra till en positiv förändring. Jag tror det förhållningssättet gör det lättare att skapa engagemang.

De frågor som Dare to Care berör har länge varit en central del i Storsjöyrans säkerhetsarbete. Vi vill bejaka en publikkultur präglad av värme, glädje och hänsyn. I det arbetet är Dare to Care en viktig byggsten.

Andréa Wiktorsson

Storsjöyran

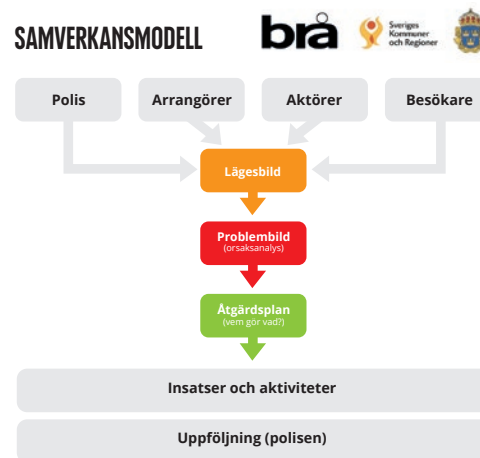

Ibland när en situation uppstår där man skulle behöva ingripa kan det hända att man känner sig tveksam på hur man bör agera. Kanske känns situationen svår eller läskig. Men om du i förväg tänkt igenom hur du ska göra, och på så vis förberett dig, kan risken för att du tvekar bli mindre.

Här följer några tips på hur såna förberedelser kan se ut. Det är också ett av våra huvudsakliga mål - att få fler att tänka efter före. Såväl arrangörer som besökare.

PRAKTISKA FÖRBEREDELSE SOM KAN FÖRHINDRA ÖVERGREPP

Brottsförebyggande rådet (BRÅ), Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Polisen har tagit fram en modell för att öka samverkan mellan olika aktörer kopplade till ett evenemang. Det handlar om arrangören, Polisen och andra aktörer som ingår i ett evenemangs säkerhets- och trygghetsorganisation.

Dessa aktörer tar tillsammans fram en gemensam lägesbild över de potentiella problem som finns för specifika evenemang. En sådan lägesbild baseras bland annat på jämförelser med liknande arrangemang, nationellt och internationellt. Därefter analyseras orsakerna för att hitta arbetsmetoder för att minska risker och utifrån detta görs en åtgärdsplan med en tydlig ansvarfördelning mellan samverkansgruppens olika parter.

En viktig del i samverkansmodellen är tillit och respekt för varandras förutsättningar och utgångspunkter. Arrangören har givetvis som mål att arrangera den bästa möjliga upplevelsen för besökarna, medan polisen har brottsprevention och lagföring som huvudfokus. Att alla förstår sin roll och vet vem som är bäst lämpad att göra vad gör det lättare att jobba tillsammans. Efter genomfört evenemang utvärderar vi arbetet tillsammans för att dela erfarenheter med varandra och andra.

FÖRBERED PERSONALEN

Ledning

De som sitter i arrangemangets ledning är ansvariga för hela evenemanget behöver därför ha en god förståelse för vad som krävs för att skapa en så trygg plats som möjligt för så många som möjligt.

Personal, huvudfunktionärer och andra nyckelpersoner

De som jobbar med planering har olika roller att fylla i trygghetsarbetet, det handlar om allt från program-sättning till hur sponsorer ska informeras och göras delaktiga i arbetet.

Funktionärer, volontärer och övrig personal

Bland medarbetarna på ett stort arrangemang utgör denna grupp den största andelen och det är dessutom ofta de som har mest kontakt med publiken. Skriv in i avtal eller personalhandbok hur de bör agera för att bidra till trygghetsarbetet.

Dare to Care erbjuder idag fyra olika upplägg på utbildning:

1. 2x90 min för ledningsgrupper och motsvarande
2. 60-90 min för huvudfunktionärer, säkerhetspersonal och motsvarande
3. 5-15 min i samband med säkerhetsgenomgång/ polisens utsättning
4. Webbutbildning: utbildning.daretocare.se

”Medvetenheten har gjort oss till en bättre arrangör”

Dare to Care har helt klart utvecklat The Tivoli till en bättre arrangör så att både publik och artister kan känna sig tryggare.

Alla anställda, vakter, värdar, tekniker, garderobspersonal och diskplockare har en gemensam plattform att jobba utifrån och det har gjort det tydligare att vi är ett lag, ett team och alla vet var de ska vända sig och alla känner sig delaktiga.

Glädjen och kärleken till musiken får inte försvinna och som arrangör ska man ge en trygg men härlig upplevelse. Dare to Care har gett oss ett sätt att jobba tillsammans med helheten från insläpp till avslut, från de förberedande samtalerna om vad vi behöver vara beredda på till eftersnacket. Det här gör vi tillsammans.

Hasse Jönsson

The Tivoli Helsingborg

”Långsiktigheten skapade engagemang”

Vi har varit med i flera olika projekt tidigare, men då har det inte funnits någon långsiktighet och inte heller samma möjlighet att få spridning. Trygga Säkra Evenemang var första gången som arrangörerna, polisen, RFSU och Länsstyrelsen fanns med och det var det som gjorde vi ville satsa. Dessutom är innehållet naturligtvis väldigt bra och det finns något kommunikativt i konceptet som gör det lätt att skapa engagemang.

Det finns ingen quick fix mot sexualbrott och kränkningar, men i och med att vi har egen trygghetspersonal anställd kan vi jobba med dessa frågor varje dag. Med Dare to Care såg jag en möjlighet att även utbilda all säkerhetspersonal, alla ordningsvakter och alla arbetsledare på Gröna lund. Dare to Care är numera en del av vår utbildning på Grönan, för alla som jobbar hos oss. Du förändrar inte världen på en dag eller ens en säsong på Grönan, men utbildningen har gett en bredare förståelse för de saker man faktiskt kan göra som enskild person.

Det viktigaste är att det alltid måste börja hos arrangören och arbetsgivaren och att det sedan förmedlas till medarbetarna, för de är ju de som sedan ska sprida förändringen vidare till våra besökare. Lever vi själva efter detta i vår företagskultur blir det lättare att nå ut.

Fredrik Gemzell

Säkerhetschef Gröna Lund

Vi vill med Dare to Care göra fler mer uppmärksamma på sin omgivning för att känna igen situationer där någon far illa. Med sådan uppmärksamhet i åtanke är det lätt att bli misstänksam - men minst lika viktigt är att bygga en atmosfär präglad av omtänksamhet.

Att vara omtänksam istället för misstänksam kan till exempel innebära att fokusera på att hjälpa den som blir utsatt snarare än att konfrontera den som håller på att göra fel.

Att vara omtänksam hellre än misstänksam handlar också om att se och ta hand om alla sina besökare. Att kunna ge ett bra bemötande även mot den som har betett sig dåligt ökar chansen för att den personen ska kunna förändra sig och ta fasta på de positiva och empatiska värderingar den säkert också har i sig, parallellt.

BEMÖTANDE OCH ÖPPENHET KRING SEX

Evenemang innebär möten mellan människor och därmed också kärlek, flirtande och sex. Det är något fint med det! Under Dare to Care har vi upplevt att besökare uppskattar balansen i att kampanjens budskap är uppmuntrande kring sex men samtidigt betonar vikten av att värna allas rätt till sin egen kropp och sin sexualitet.

Vi tror att det också är något som bidrar till en mer omtänksam atmosfär.

TRYGGHETSTÄLT ELLER MOTSVARANDE

Ett annat led i att vara omtänksam är att ha någonstans dit besökare kan gå om de behöver, där det finns vuxna på plats som kan finnas som stöd, någonstans att ladda sin mobil eller låna en mobil vid behov. Information om kollektivtrafik eller hur man kan ta sig hem, kontakt till nattvandrare, socialtjänst eller liknande.

PLAN MOT BERUSNING - TILLGÅNG PÅ VATTEN OCH ALKOHOLFRIA ALTERNATIV

Att övergrepp är tätt sammanlänkat med berusning är tydligt. Genom att se till att det finns god tillgång på vatten och alkoholfria alternativ möjliggör ni för era besökare att hålla sig kloka och uppmärksamma på vad som händer runtomkring dem.

Det är svårt att vara en aktiv åskådare när man är för berusad. Att kunna styra alkoholförsäljningen vid behov - till exempel genom att bara sälja ett begränsat antal enheter åt gången, ger en möjlighet att fortsätta bibehålla en god stämning genom kvällen om det börjar bli stökigt.

”Har lett till bra diskussioner”

För oss har det varit väldigt positivt och lärorikt att vara med. Dare to Care har framför allt betytt att vi vänt på perspektiven och att vi har lyckats få igång diskussioner.

Innan vi började med Dare to Care sågs problemen med sexuella trakasserier på festivaler som en jobbig fråga men när vi gick in i projektet lyckades vi vända på det hela. Vi har även fått bra respons både från personal och samarbetspartners som alla har varit väldigt positiva till att vi arbetar aktivt med de här frågorna. Eftersom vi har utbildat all personal på Brännbollsyran har det blivit till en diskussionspunkt på ett sätt det inte har varit innan.

När vi hade Dare to Care-tältet på festivalområdet gav det en trygghetskänsla till besökarna och det var rusning till tältet. Efteråt har vi kunnat konstatera att vi även behöver andra mjukare, trygghetsskapande funktioner på vår festival. Vi behöver kunna ta emot de som är ledsna, som kanske har allmän hjärtesorg. Vi kände att det behövdes något mer och det var en direkt effekt av arbetet med Dare to Care.

Gustav Pettersson
Brännbollsyran

”Medvetenheten har ökat hos alla”

Vi har under många år satsat mycket på att utbilda våra funktionärer utifrån olika aspekter av evenemangssäkerhet. För oss blev Dare to Care en möjlighet att inkludera och utbilda även publiken.

Vår festival är en stadsfestival mitt inne i centrum; en familjefest för människor i alla åldrar och vi jobbar mycket med att locka in ungdomarna på området. När vi ville nå den yngre publiken var det effektivt att få någon riktigt cool artist att prata om att motverka sexuella övergrepp. Det tror jag kan göra att ungdomar lättare tar till sig budskapet.

I Dare to Care kom vi med som en lilleputt bland de stora festivalerna. Det var positivt för oss att finnas med i ett större sammanhang och vi kunde visa att det här är viktigt även hos oss. Vi kunde också vara en förebild eftersom vi jobbat med de här frågorna länge.

Tack vare Dare to Care har medvetenheten ökat hos alla i vår organisation, och vi har också bjudit in andra föreningar i Eksjö för att ta del av utbildningen. När man vill genomföra en förändring är det viktigt att få med alla aktörer – det är då det ger genomslagskraft.

Maria Stejdal
Eksjö Stadsfest

Det är inte självklart för alla att agera även om man ser något som ser ut att inte stå rätt till.

Det kräver ganska mycket av oss att våga gå utanför vår bekvämlighetszon och göra något som kanske känns lite skrämmande.

Det som kan minska tvekan är det som vi beskrev i kapitel 1 - att ha tänkt efter innan. Detsamma gäller er som organisation. Det går förstås inte att förutse allt som kan hända under ett stort evenemang, men ett förebyggande arbete kan stärka era förutsättningar att agera snabbt och resolut när något inträffar.

TA STÄLLNING - VAR EN FÖREBILD FÖR DIN PUBLIK

Precis som publiken uppmuntras att ta ställning mot övergrepp och att bidra till en förändring har ni möjlighet att göra detsamma som organisation. Att visa att ni aktivt arbetar för allas trygghet kommer uppskattas av en publik ni redan har, men det kan också leda till att ni attraherar ny publik: för vissa är tryggheten på ett evenemang helt central för att man ska vilja gå dit.

Att våga kommunicera öppet om saker som har hänt skapar också förtroende. Instinkten kan vara att vilja tona ner något för att inte dra till sig negativ publicitet, men våga äg problemet istället. Precis som vi beskrev inledningsvis är sexuella övergrepp ett samhällsproblem och något vi måste jobba tillsammans med för att få bukt med. Att ta ansvar är inte detsamma som att tillskriva sig själv skulden, tvärtom är ansvarstagande ett sätt att bli en del av lösningen. Inte sällan har ni en unikt möjlighet att påverka eftersom era besökare har stort förtroende för er som avsändare. Det kan också skapa stolthet inom organisationen.

”Polis och arrangör har närmat sig varandra på ett helt nytt sätt”

Polisen Andreas Staf-Welin är nationell samordnare för samverkansmodellen Trygga Säkra Evenemang, ett arbete som la grunden till Dare to Care. Han har bland annat jobbat som polisinsatschef i samband med Way out West och Summerburst.

Jag ser att det finns två delar som är de viktigaste förändringarna som satsningarna Trygga Säkra Evenemang och Dare to Care medfört. Det första är att involverade aktörer arbetar tillsammans utifrån samverkansmodellen, att det finns en gemensam lägesbild och åtgärdsplan att utgå ifrån där involverade aktörer arbetar tillsammans mot ett gemensamt mål – ett tryggt och säkert evenemang. Stor vikt ska läggas på att identifiera vad som orsakar problem och utgå därifrån i ett vidare gemensamt arbete. Dare to Care är ett gott exempel på ett sådant arbete. Den andra delen är att både medvetenheten och kunskapen har höjts hos såväl arrangörer som besökare. En av de största vinsterna är att polis och arrangörer har närmat sig varandra, vilket

har skapat förutsättningar för dialog och tillit. Min uppfattning är också att vi lärt oss att låta andra ta ansvar, vi från polisen kan inte och ska inte ”springa på alla bollar”. Detta har gjort att uttag av polisresursen kunnat reduceras vid vissa evenemang.

År 2018 gjorde kriminologen Fredrik Granhage en rapport som utvärderade samverkan mot brottslighet vid publika evenemang med fokus på sexuella ofredanden. I utvärderingen framkom det att åtgärderna hade gett effekt. Det gällde särskilt för de festivaler vars besökare varit hårdast drabbade under 2016, där antalet anmälda sexuella ofredanden minskat med ca 90 procent från år 2016 till 2017. Dessutom finns stöd för att även mörkertalen för brottskategorin minskade under samma period.

Jag som polis tycker att det viktigaste för fortsättningen är att arrangörerna börjar samverka tidigt, ett bra forum för en första etablering kan vara att bjuda in polisen och andra berörda till ett uppstartsmöte. Genom att visa förståelse och respekt för varandras professioner skapas en tillit som är helt avgörande för samverkansprocessen.

Ingen kan garantera säkerheten till 100% och vid ett evenemang är det alltid arrangören som har säkerhetsansvaret, polisen är med och stöttar vid behov. Oavsett om polisen är på plats eller inte under själva genomförandet tror jag vi kan bidra till att öka kunskapen bland personalen. Framöver behöver polis, myndigheter, arrangörer fortsätta arbeta tillsammans, ta hjälp av varandras erfarenheter och kompetens. Våga tala med varandra och lyft perspektiv och ansvar. Detta ökar förståelsen och skapar en bättre bild över helheten

För att ingripa i en situation kan det ibland räcka med en mindre insatser. Det kan handla om serveringspersonal som bryter en stämning genom att samla in glas och prata med personerna i fråga eller att en garderobiär avvaktar med att lämna ut en jacka till någon.

Artister som har bra läge att se vad som pågår i publiken kan avbryta spelningen för att peka ut en situation för vakterna och en ljudtekniker kan ombes bryta ljudet.

Som arrangör handlar det om att avläsa en helhetsstämning och om att ha strategier för att stävja problem på området. Det kan handla om att minska alkoholförsäljningen eller öka antalet säkerhetspersonal. För att alla ska veta vad de har mandat att göra i relation till att avbryta en situation är det viktigt att ni som arrangörer är tydliga med att det är ok att sätta tryggheten framför att ge någon service, till exempel genom att avstå från att sälja öl till någon som är på väg att bli för berusad.

I TIDIGT SKEDE

Det bästa är alltid att kunna ingripa i ett tidigt skede, innan något har hänt. På ett evenemang handlar det återigen om att ha en översyn av helheten och utvärdera stämningen under hela kvällen. Det går att påverka hur en folkmassa beter sig genom att till exempel minska på hur många enheter alkohol som får säljas till en person eller flytta om personal från ett ställe till ett annat, för att bidra till tryggare stämning. Det behöver inte handla om vakter utan det kan hjälpa att det bara är fler funktionärströjor som rör sig i folkmassan.

RUTINER FÖR OM DET HÄNDER

När något väl händer behöver det finnas tydliga rutiner för vem som gör vad i sammanhanget. För att kunna förbereda sig för olika situationer kan man hitta på troliga scenarion och göra en plan utifrån vart och ett av dem, exempelvis:

- En besökare kommer till baren och säger att någon håller på att bli utsatt
- En entrévärd ser att någon blir tafsad på i kön
- En serveringspersonal ser en person ledas bort till ett mörkt område
- En besökare meddelar att en person som verkade mycket berusad följde med en annan person in på toaletten

...och så vidare.

Att ni själva sätter ihop dessa scenarion med er ledningsgrupp och en trygg samtalsledare kan hjälpa er att tänka er in i förloppet på ett bra sätt. Prata igenom både det emotionella och det praktiska.

Även om ni inte lyckades avvärja en situation går det fortfarande att hjälpa den som har blivit utsatt. Ett bra bemötande från arrangören kring det som hänt kanske inte påverkar personens upplevelse men kan förhoppningsvis förbättra helhetsbilden av situationen. I ett bra bemötande ingår också att ha rutiner för att brott tas om hand av polis och andra aktörer på ett sätt som kan hjälpa den som blivit utsatt och förhindra att andra utsätts.

RUTINER FÖR NÄR DET HAR HÄNT

Även här kan det vara bra att föreställa sig olika scenarion för att veta vem som gör vad från att något händer. Till exempel:

- En artist pekar ut en person i publikhavet som utsatt någon
- En volontär berättar att den utsatts av en annan volontär
- Besökare berättar för en volontär att de blivit utsatta för någon och ger ett signalement

Polisen har checklistor för hur man ska ta hand om när någon blivit utsatt för ett ofredande eller en våldtäkt. Dessa kan även vakter och annan relevant person ha till hands på plats.

EMOTIONELL FÖRSTA HJÄLPEN

Att ta en utsatt på allvar, inte nedvärdera personens känslor och att lyssna mer än du själv pratar är tre bra grundförutsättningar för stöd. Motivera gärna personen att polisanmäla händelsen men varken du eller den drabbade har anmälningstvång.

Berätta vem du är och att din hjälp är menad som ett erbjudande. Visa den som utsatts att du tror på vad hen berättar. Din uppgift är inte att utreda brottet utan att stötta, men lova inte mer stöd än du kan ge. Försök förmedla en positiv grundstämning, till exempel genom att säga att det är bra att personen berättar och söker stöd.

Återigen: Fokusera på den som utsatts hellre än den som handlat fel. Försök inte att lösa situationen utan lägg din energi på att hänvisa vidare till den som kan hjälpa långsiktigt.

KOMMUNIKATION

När det gäller kommunikation kring övergrepp som skett under evenemanget - försök vara så öppna som möjligt utan att skada den som blivit utsatt eller utredningen av brottet. Håll en nära dialog med polisen och ha full transparens som utgångspunkt. Utgå i era förberedelser ifrån att det kommer hända något som har medialt intresse kopplat till sexualbrott (och andra brott). Gör en plan för hur ni hanterar det och vem inom organisationen som håller sig tillgänglig för media.

En sak är dock av yttersta vikt att betona: den utsattes integritet måste alltid skyddas. Lämna därför inte ut några detaljer om det inträffade och bidra inte till ryktesspridning.

CHECKLISTA VID SEXUELLT OFREDANDE

- 1 Ta reda på exakt tid och plats för brottet
- 2 Är gärningsmannen kvar på plats, om möjligt håll kvar personen (envarsingripande)
- 3 Kontakta direkt polisen i området
- 4 Om inte polisen är i området – ring 112
- 5 Larma övrig personal och vakter
- 6 Signalement?
- 7 Emotionell första hjälp:
Ta hand om brottsoffret, lyssna och finns tillhands
- 8 Finns det vittnen? Be dem stanna kvar
- 9 Be brottsoffret stanna kvar.
Om personen vill lämna platsen – uppmana att polisanmäla så fort som möjligt

CHECKLISTA VID VÅLDTÄKT

- 1 Se punkt 1-6 ovan. Särskilt viktigt att signalement lämnas till polisen så fort som möjligt.
- 2 Vårdbehov? Kalla på ambulans
- 3 Förhindra att brottsoffret tvättar sig
- 4 Ta brottsoffret till ett säkert ställe och invänta instruktioner från polisen
- 5 Emotionell första hjälp:
Ta hand om brottsoffret, lyssna och finns tillhands
- 6 Notera ordagrant det brottsoffret säger
- 7 Be vittnen att stanna kvar, men undvik att de pratar med brottsoffret

"Arbetet är byggt på engagemang och vilja och inte på plikt och regelverk"

Pelle Ullholm
Sakkunning RFSU

Arbetet med Dare to Care startade i uppförsbacke men genom att få alla att se livescenen som en plattform för samhällsutveckling där vi kan dra nytta av all den erfarenhet som finns hos landets olika arrangörer har vi lyckats vända projektet till en succé.

Jag har jobbat med olika målgrupper, men jag har aldrig mött några som är så snabba att engagera sig och göra verkstad av tankar. Det ligger ju i deras natur, arrangörer får saker att hända!

En stor del av framgången är att vi har kunnat göra detta tillsammans med myndigheter och arrangörer. Arbetet är byggt på engagemang och vilja och inte på plikt och regelverk.

Vi vill visa hur viktig den här uppgiften är, men också att den inte behöver vara svår och tung att genomföra. Därför har det varit viktigt att medvetandegöra personalen om olika små, små nycklar som bidrar till att folk ska tänka lite annorlunda och lyckas bättre. Det handlar naturligtvis om attityd, men en hel del om kunskap också. Till exempel har vi utbildat festivalvolontärer till att ha ett omhändertagande perspektiv istället för ett ifrågasättande. Det har handlat om att stärka alla led i arrangemanget: ledningen, volontärerna men också publiken. Om vi använder den fysiska platsen och sociala medier där festivaler, myndigheter, artister och publik tillsammans och aktivt tar ställning vet vi att det kan ge en kompletterande effekt som stärker det löpande arbetet för allas rätt till sin kropp och sexualitet.

Men det är viktigt att komma ihåg att Dare to Care inte enbart är våldsprevention och ett brottsförebyggande projekt. Vi vill även sträva efter en tryggare, mer empatisk och bättre upplevelse för alla vilket i förlängningen gynnar samhällsutvecklingen. Bra fester stärker samhället i vardagen. Och eftersom besökarna tycker om sin festival eller sitt arrangemang, längtar dit, lägger tid och pengar på att vara där blir arrangemanget ett starkt verktyg att kommunicera sin värdegrund.

BESÖKARE OM DARE TO CARE

”Sociala medier är en toppenväg att gå eftersom det avdramatiserar många av de tabubelagda ämnen ni tar upp, samtidigt som alldagligheterna uppmärksammas och ger oss följare perspektiv genom statistik och verklighet.”

”Att se Dare to Care på plats fick mig att känna att festivalen tar dessa frågor på allvar.”

”Jag tycker det är väldigt viktigt att RFSU finns med på klubbar och festivaler.”

”Tyckte verkligen om ram-idén. Samma gäller fejk-tatueringarna som var en rolig aktivitet som syntes på området och drog dit folk.”

”Tältet låg på ett bra ställe där många gick förbi. Det kändes viktigt att göra det lilla man kunde under festivalen.”

”Volontärerna skapade en trygg och varm stämning. Jag hade ett samtal som fick mig att reflektera över vad jag själv kan göra för att bidra till förändring.”

”Överallt såg man personer med era gnuggisar eller era medarbetare som delade ut kondomer.”

”Vetskapen att personalen utbildats för att förebygga sexualbrott gör att jag känner mig mer avslappnad på området.”

AVSLUTNING

Att sätta arbetet för att skapa en trygg stämning på ert evenemang högt på agendan är något som kommer löna sig ur flera aspekter.

Utgå från att er organisation vill arbeta med det här, att de artister ni jobbar med tycker det är viktigt och att publiken uppskattar det ni gör.

Det är i alla fall den bild vi har efter att ha jobbat tillsammans med över 50 festivaler, klubb- och konsertarrangörer, deras samarbetspartners, artister och publik.

/Svensk Live & RFSU

